

Voortgangverslag over 2025

Invalshoek B: Reductie

CO₂-PRESTATIELADDER

Opgesteld door: Provincie Drenthe, Westerbrink 1, 9405BJ Assen

provincie **D**renthe

Dit document is goedgekeurd door de directie.

T: (0592) 36 55 55

I: <https://www.provincie.drenthe.nl/>

E: post@drenthe.nl

KvK-nummer: 01179514

Datum: 31-08-2026

Versie: 1.0

Status: Definitief

Managementsamenvatting

Dit voortgangsverslag beschrijft de voortgang van de provincie Drenthe in 2025 ten opzichte van het referentiejaar 2024 en het Plan van Aanpak 2025-2027. De provincie heeft als doel om eind 2027 de CO₂-uitstoot per FTE met 10,3% en het energieverbruik per FTE met 6,4% te verminderen.

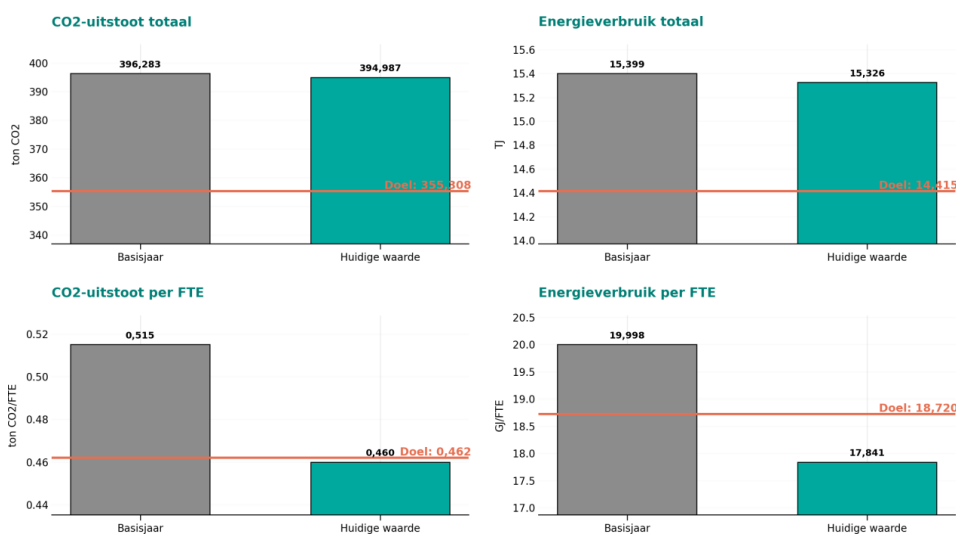
In 2025 is de totale CO₂-uitstoot licht gedaald, van 396.283 kg naar 394.987 kg. De CO₂-uitstoot per FTE is afgenomen van 0,515 naar 0,460 ton. Ook het totale energieverbruik is gedaald, van 15.398.764 MJ naar 15.325.669 MJ. Het energieverbruik per FTE nam af van 19.998 naar 17.841 MJ. De relatieve prestaties per FTE ontwikkelen zich daarmee positief. De absolute reductie blijft nog beperkt, waardoor uitvoering en aantoonbare werking van de geplande maatregelen richting 2027 bepalend blijven.

Binnen vastgoed is het totale energieverbruik in 2025 met 2,9% afgenomen. De optimalisatie van klimaatsystemen loopt door. De volledige vervanging van de verlichting door LED is door een mislukte aanbesteding en de koppeling aan de revitalisatie van het provinciehuis doorgeschoven naar 2027. Als aanvullende maatregelen zijn het gebruik van groen gas en het afstoten van steunpunt Borger opgenomen.

Bij het wagenpark is de absolute CO₂-uitstoot toegenomen, terwijl de CO₂-intensiteit per eenheid is verbeterd. Eind 2025 zijn elektrische voertuigen ingestroomd. Verdere reductie moet worden bereikt door elektrificatie, vergroening van extern laden en het gebruik van HVO100 waar elektrificatie nog niet haalbaar is.

Binnen infrastructuur zijn nog geen zichtbare reducties gerealiseerd. De besluitvorming over beperking van de bedientijden van bruggen en sluizen is uitgesteld. Voor mobiliteit is het aandeel duurzame reisvormen gestegen, maar vormen het toenemende aantal zakelijke kilometers en de ontwikkeling van de uitstoot per kilometer aandachtspunten.

De provincie doorloopt de PDCA-cyclus door prestaties te meten, afwijkingen te signaleren en maatregelen bij te stellen. Prioriteit ligt bij uitvoering van de LED-maatregel, verdere verduurzaming van het wagenpark, besluitvorming over brug- en sluisbedientijden en invoering van de aanvullende maatregelen. Op basis van de relatieve resultaten en geplande bijsturing wordt het pad naar de doelstellingen voor 2027 vooralsnog als realistisch beoordeeld, waarbij de absolute ontwikkeling nauwlettend moet worden gevolgd.

Inhoud

Managementsamenvatting	2
1. Inleiding	4
2. Doelstellingen	5
2.1 CO2-doelstelling	5
3. Voortgang maatregelen	6
3.1 Pijler Vastgoed	10
3.2 Pijler Wagenpark	13
3.3 Pijler Infrastructuur	17
3.4 Pijler Mobiliteit	19
3.5 Maatregelen flexibiliteit in het energiesysteem	21
4. Samenvatting en conclusie	22

1. Inleiding

Provincie Drenthe is in 2025 gestart met de uitvoering van het plan van aanpak voor de CO₂-reductie, gericht op de periode 2025-2027. Conform eis 1.B.2 uit Handboek 4.0 wordt er jaarlijks een voortgangsverslag opgesteld. Dit voortgangsverslag evalueert de voortgang van de doelstellingen en maatregelen zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027. Het voortgangsverslag is ter aantoning dat de doelstellingen en/of de voorbereidende acties en maatregelen uit het Plan van Aanpak van het afgelopen jaar zijn gerealiseerd. Dit voortgangsverslag is het tweede voortgangsverslag en is de eerste na het referentiejaar. Dit voortgangsverslag beschrijft dan ook de voortgang in 2025 t.o.v. referentiejaar 2024 en heeft als doel het meten en duiden van de voortgang in CO₂-reductie en energiebesparing. Dit verslag beschrijft de planning en acties die nodig zijn om de doelstellingen te behalen.

2. Doelstellingen

In het Plan van Aanpak 2025-2027 zijn de doelstellingen voor CO₂-reductie en energiebesparing opgenomen in hoofdstuk 3. Dit Voortgangverslag rapporteert over deze doelstellingen, welke hieronder nogmaals zijn weergegeven.

2.1 CO₂-doelstelling

De provincie Drenthe wil komen tot een reductie op de totale CO₂-emissie met **10,3%** eind 2027 gerelateerd aan omvang van de organisatie (FTE) in 2024. Dat is een reductie van 0,053 ton CO₂ per FTE. De totale CO₂-emissiereductie is als volgt onderverdeeld over de verschillende scopes:

- Scope 1: directe emissies – 6,3% t.o.v. totale emissies in 2024
- Scope 2: indirecte emissies – 4,0% t.o.v. totale emissies in 2024
- Scope 3: business travel – geen reductiedoelstelling

2.2 Energiebesparings- en duurzame energiedoelstelling

De provincie Drenthe wil komen tot een reductie op het totale energieverbruik van **6,4%** eind 2027 gerelateerd aan omvang van de organisatie (FTE). Dat is een reductie van 18.721 MJ per FTE. De totale energiebesparing is als volgt onderverdeeld over de verschillende scopes:

- Scope 1: 0% t.o.v. totale energieverbruik in 2024. Dit wordt veroorzaakt door een uitbreiding in het wagenpark vanwege toename in het aantal FTE, ondanks dat de uitbreiding van het wagenpark volledig elektrisch is.
- Scope 2: – 6,4% t.o.v. totale energieverbruik in 2024
- Scope 3: business travel – geen doelstelling

3. Voortgang maatregelen

Het Plan van Aanpak bestrijkt de periode 2025 t/m 2027. Zoals uit hoofdstuk 4 van het Plan van Aanpak 2025-2027 blijkt, zijn er twee maatregelen die worden doorgevoerd in 2026, namelijk verduurzaming van het wagenpark en het provinciehuis volledig over op LED verlichting. Daarnaast is het optimaliseren van klimaatsystemen een doorlopende maatregel in de periode 2025 t/m 2027, net als de naleving van zakelijk reizen en het nieuwe rijden. Hieronder wordt eerst generiek gerapporteerd over de voortgang van de doelstellingen zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027 en zoals in hoofdstuk 2 van dit Voortgangsverslag nogmaals benoemd. Vervolgens wordt de generieke voortgang per pijler verder afgepeld. Waar relevant wordt per maatregel gerapporteerd wat de stand van zaken is als het gaat om voorbereiding en doorvoering van de maatregel.

In hoofdstuk 3.4 van het Plan van Aanpak 2025-2027 wordt weergegeven welke indicatoren in het voorbereidingsjaar 2025 worden gebruikt om te rapporteren over de voortgang. Deze indicatoren (ENPI's) worden per pijler geanalyseerd.

3.1 Generieke voortgang op de doelstellingen

Zoals opgenomen in hoofdstuk 3 van het Plan van Aanpak wordt ervoor gekozen om de CO₂-doelstelling en energiedoelstelling te relateren aan het aantal FTE. Zie tabel 1 voor een overzicht van de ontwikkeling van het aantal FTE in dienst bij de provincie Drenthe. Het totaal aantal FTE in dienst binnen de organisatorische grenzen van de provincie Drenthe bedroeg daarmee in 2024 770 en in 2025 859.

Tabel 1: ontwikkeling FTE provincie Drenthe

Organisatie	Aantal FTE in 2024	Aantal FTE in 2025
Provincie Drenthe	643	717
Prolander	116	131
OV-Bureau Groningen Drenthe	11	11
Totaal	770	859

Hieronder wordt enerzijds in absolute zin gerapporteerd over de voortgang op de doelstellingen voor CO₂-emissiereductie en energiebesparing.

3.1.1. Voortgang CO₂-emissiereductie en energiebesparingsdoelstelling absoluut en relatief

Figuur 1 geeft de absolute en relatieve voortgang op de CO₂-emissiereductiedoelstellingen gerelateerd aan het Plan van Aanpak 2025-2027 weer. Figuur 2 geeft de absolute en relatieve

voortgang op de energiereductiedoelstellingen gerelateerd aan het Plan van Aanpak 2025-2027 weer.

CO₂ uitstoot - Totaal

394.987 Kg

Dat is een verandering van -0,33% ten opzichte van het basisjaar van 396.283 Kg
Het doel is een waarde van 355.308 Kg in 2027 (-10,34%)

Ton CO₂ uitstoot per FTE

0,460 Ton

Dat is een verandering van -10,65% ten opzichte van het basisjaar van 0,515 Ton
Het doel is een waarde van 0,462 Ton in 2027 (-10,34%)

Figuur 1: ontwikkeling CO₂-uitstoot 2025 t.o.v. basisjaar 2024

Energieverbruik - Totaal**15.325.669 Mj**

Dat is een verandering van -0,47% ten opzichte van het basisjaar van 15.398.764 Mj

Het doel is een waarde van 14.414.783 Mj in 2027 (-6,39%)

Energieverbruik per FTE**17.841 Mj**

Dat is een verandering van -10,79% ten opzichte van het basisjaar van 19.998 Mj

Het doel is een waarde van 18.720 Mj in 2027 (-6,39%)

Figuur 2: ontwikkeling energieverbruik 2025 t.o.v. basisjaar 2024

De absolute daling van 0,3% CO₂ in 2025 komt nog niet in de buurt van de doelstelling van 10,34% absoluut in 2027. Dit is logisch, gezien er in 2025 nog geen maatregelen zijn doorgevoerd waar het effect zichtbaar van is. Wél is het bemoedigend dat de CO₂-uitstoot per FTE al fors is gedaald, daarmee kan worden geconcludeerd dat generiek gezien er geen bijsturing nodig is om de CO₂-emissiereductie doelstelling te behalen, omdat ondanks een forse uitbreiding in FTE de CO₂-uitstoot is gedaald in 2025 en er in 2025 nog geen effect van doorgevoerde maatregelen is.

De absolute daling van 0,5% in energieverbruik in 2025 komt nog niet in de buurt van de doelstelling van 6,4% in 2027. Dit is logisch, gezien er in 2025 alleen een klein deel van de verlichting is vervangen voor LED en de klimaatsystemen verder zijn geoptimaliseerd, maar er verder geen grote maatregelen zijn doorgevoerd waar het effect zichtbaar van is. Het is bemoedigend dat het energieverbruik per FTE fors is gedaald, gezien het energieverbruik in absolute zin is gedaald terwijl er fors meer FTE binnen de organisatie zijn. Daarmee kan worden geconcludeerd dat de relatieve ontwikkeling per FTE gunstig is, maar de absolute reductie en uitvoering van de maatregelen blijvende moniroting vragen. Op basis van de huidige resultaten en geplande bijsturing wordt het pad naar 2027 vooralsnog als realistisch beoordeeld.

3.1.2. Voortgang CO₂-emissiereductie- en energiebesparingsdoelstelling per scope en energiestroom

Figuur 3 geeft de voortgang op CO₂-emissiereductie en energiebesparingsdoelstelling per scope weer en figuur 4 de voortgang op CO₂-emissiereductie en energiebesparingsdoelstelling per energiestroom. Voor een nadere analyse van de energiestromen wordt verwezen naar de Energiebeoordeling over 2025. Het belangrijkste gegeven uit figuur 3 en figuur 4 is de toename van CO₂-uitstoot binnen scope 1, met een procentuele stijging van 6,19%. Dit wordt toegeschreven aan de toename in het gebruik van het wagenpark van de provincie Drenthe. Hierop is geen bijsturing noodzakelijk; gezien er eind 2025 en begin 2026 een groot aantal elektrische auto's is ingestroomd, is de verwachting dat dit in 2027 weer wordt gecorrigeerd.

CO₂ uitstoot - Scope 1 181.415 Kg Dat is een verandering van +6,19% ten opzichte van het basisjaar van 170.834 Kg Het doel is een waarde van 160.020 Kg in 2027 (-6,33%)	Energieverbruik - Scope 1 4.052.935 Mj Dat is een verandering van -1,81% ten opzichte van het basisjaar van 4.127.506 Mj Het doel is een waarde van 4.141.539 Mj in 2027 (0,34%)
CO₂ uitstoot - Scope 2 42.007 Kg Dat is een verandering van -1,69% ten opzichte van het basisjaar van 42.730 Kg Het doel is een waarde van 41.012 Kg in 2027 (-4,02%)	Energieverbruik - Scope 2 8.967.520 Mj Dat is een verandering van -0,55% ten opzichte van het basisjaar van 9.017.078 Mj Het doel is een waarde van 8.410.229 Mj in 2027 (-6,73%)
CO₂ uitstoot - Scope 3 171.566 Kg Dat is een verandering van -6,10% ten opzichte van het basisjaar van 182.719 Kg Het doel is een waarde van 182.719 Kg in 2027 (0,00%)	Energieverbruik - Scope 3 2.305.215 Mj Dat is een verandering van +2,26% ten opzichte van het basisjaar van 2.254.181 Mj Het doel is een waarde van 2.254.181 Mj in 2027 (0,00%)

Figuur 3: ontwikkeling CO₂-uitstoot en energieverbruik per scope in 2025 t.o.v. 2024

CO2 uitstoot - Vastgoed	Energieverbruik - Vastgoed
65.676 Kg Dat is een verandering van -7,99% ten opzichte van het basisjaar van 71.382 Kg Het doel is een waarde van 69.676 Kg in 2027 (-2,39%)	5.550.278 Mj Dat is een verandering van -2,85% ten opzichte van het basisjaar van 5.713.388 Mj Het doel is een waarde van 5.480.853 Mj in 2027 (-4,07%)
CO2 uitstoot - Wagenpark	Energieverbruik - Wagenpark
133.204 Kg Dat is een verandering van +12,61% ten opzichte van het basisjaar van 118.287 Kg Het doel is een waarde van 109.948 Kg in 2027 (-7,05%)	3.241.493 Mj Dat is een verandering van +0,11% ten opzichte van het basisjaar van 3.237.893 Mj Het doel is een waarde van 3.249.873 Mj in 2027 (0,37%)
CO2 uitstoot - Infra	Energieverbruik - Infra
24.541 Kg Dat is een verandering van +2,71% ten opzichte van het basisjaar van 23.894 Kg Het doel is een waarde van 23.679 Kg in 2027 (-0,90%)	4.228.683 Mj Dat is een verandering van +0,84% ten opzichte van het basisjaar van 4.193.303 Mj Het doel is een waarde van 4.080.503 Mj in 2027 (-2,69%)
CO2 uitstoot - Mobiliteit	Energieverbruik - Mobiliteit
171.566 Kg Dat is een verandering van -6,10% ten opzichte van het basisjaar van 182.719 Kg Het doel is een waarde van 182.719 Kg in 2027 (0,00%)	2.305.215 Mj Dat is een verandering van +2,26% ten opzichte van het basisjaar van 2.254.181 Mj Het doel is een waarde van 2.254.181 Mj in 2027 (0,00%)

Figuur 4: ontwikkeling CO₂-uitstoot en energieverbruik per energiestroom in 2025 t.o.v. 2024

3.1 Pijler Vastgoed

In het Plan van Aanpak 2025-2027 is een doel voor vastgoed opgesteld gericht op een energiereductie van -3,9% in 2027 ten opzichte van 2024. In 2025 zijn de klimaatsystemen verder geoptimaliseerd en is al een heel klein deel van de verlichting vervangen door LED. Hieronder wordt een analyse gemaakt van de stand van zaken, welke invloed hebben op de gestelde doelen. Vervolgens wordt per maatregel nog een voortgang toegelicht.

3.1.1 Voortgang CO₂-reductie en energiebesparing pijler vastgoed

Uit de analyse van het gasverbruik per graaddag blijkt dat de ontwikkeling per objectcategorie uiteenloopt. De steunpunten laten een duidelijke verbetering zien, die in lijn is met de doelstelling en mogelijk duidt op reeds ingezette optimalisatie. Kantoren laten een verslechtering zien, wat wordt verklaard door een extra adres in 2025 namelijk Hoofdvaartsweg 145.

Op basis van de energiebalans in hoofdstuk 4 van De Energiebeoordeling over 2025 en figuur 4 van dit Voortgangsverslag, blijkt dat het totale energieverbruik voor vastgoed is gedaald van 5.713.388 MJ in referentiejaar 2024 naar 5.550.278 MJ in 2025. Dat is een daling van 2,9%. Deze daling bestaat uit een afname van het gasverbruik van 9,3% en een daling van elektraverbruik van 1,8%.

In combinatie met de analyse van het gasverbruik per graaddag ontstaat het beeld dat de energieprestatie van vastgoed zich in 2025 al in positieve richting ontwikkelt, met name bij de steunpunten. Tegelijkertijd laat de categorie kantoren op basis van gas per graaddag nog een

verslechtering zien, wat erop wijst dat verbetering niet over de hele vastgoedportefeuille gelijk optreedt.

Uit de ENPI voor vastgoed, zoals vastgesteld in hoofdstuk 3.4 van het Plan van Aanpak 2025-2027 en weergegeven in figuur 5 hieronder, blijkt ook dat er een positieve ontwikkeling is ingezet. Het verbruik in kWh per m2 bruto vloeroppervlak per bedrijfsuur is gedaald van 0,0319 in 2024 naar 0,0315 in 2025.

**KWH verbruik per m2 bruto vloeroppervlak per
bedrijfsuur voor provinciehuis**

0,0315 kWh

Dat is een verandering van -1,28% ten opzichte
van het basisjaar van 0,0319 kWh

Figuur 5: ENPI-ontwikkeling vastgoed 2025 t.o.v. basisjaar 2024

Concluderend kan worden gesteld dat vastgoed inhoudelijk in de goede richting beweegt, maar dat de organisatie nog niet kan aantonen dat deze ontwikkeling het gevolg is van de maatregelen uit het Plan van Aanpak, omdat in 2025 alleen de lopende maatregel optimalisatie van klimaatsystemen doorloopt en het vervangen van de huidige verlichting door LED-verlichting in 2025 nog niet is doorgevoerd. De daling in MJ is daarmee vooral te duiden als een gunstige tussenstand, niet als formeel gerealiseerde doelrealisatie.

3.1.2 Voorbereidingen en acties per maatregel vastgoed

Maatregel 1: Provinciehuis volledig over op LED-verlichting

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 moet het gehele provinciehuis in eind 2026 “verLED” zijn, wat leidt tot een CO2-reductie van 0% en een vermindering van energieverbruik met –3,9%. In 2025 waren de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- In 2025 is een aanbesteding voor het daadwerkelijk vervangen van de huidige verlichting door LED-verlichting gestart. Op het moment van schrijven van dit voortgangsverslag liep de aanbesteding hiervoor.
- Daarnaast is op verschillende plekken de verlichting al vernieuwd. Zo is het plafond met verlichting bij de entree van het provinciehuis vernieuwd en overgegaan op LED, maar is zelfs ook een deel van de verlichting op steunpunten vervangen door LED, inclusief armaturen.

In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Helaas is de aanbesteding voor het vervangen van de huidige verlichting door LED-verlichting niet gelukt. Hiervoor is een nieuwe aanbesteding opgestart in juli 2026. Vanwege revitalisatie van het gebouw is het vervangen van de LED-verlichting uitgesteld en wordt dit ook gekoppeld aan de revitalisering. Eind 2026 wordt definitief gestart met het vervangen voor de huidige verlichting door LED-verlichting. Daarmee wordt deze maatregel met een jaar

uitgesteld. Hierop is geen bijsturing mogelijk, gezien de complexiteit van de vervanging en de koppeling aan de revitalisering.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Start daadwerkelijke vervangen huidige verlichting door LED-verlichting.

Hoewel de ENPI, het verbruik in kWh per m2 bruto vloeroppervlak per bedrijfsuur, is gedaald van 0,0319 in 2024 naar 0,0315 in 2025, is deze daling waarschijnlijk vooral toe te schrijven aan de optimalisatie van klimaatinstallaties. In het kader van de PDCA-cyclus, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027 kan wel geconcludeerd worden dat de voortgang voor deze maatregel is gemeten, maar dat bijsturing noodzakelijk is en er aanpassing dient plaats te vinden in het Plan van Aanpak 2025-2027. De maatregel is verplaatst van 2026 naar 2027, zie hiervoor ook het Plan van Aanpak 2025-2027. Vanwege deze ontwikkeling zijn twee maatregelen toegevoegd aan het Plan van Aanpak 2025-2027, namelijk het overstappen op groen gas voor gasverbruik en het afstoten van steunpunt Borger. Zie voor een voortgang op deze maatregelen ook de paragrafen hieronder.

Maatregel 2: Klimaatsystemen optimalisatie

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 worden de klimaatsystemen voor eind 2027 verder geoptimaliseerd, wat leidt tot een CO₂-besparing van 0% en een energiebesparing van -0,2%. In 2025 waren de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Voorbereiding herijken van klimaatinstallaties;
- Oriënteren welk GBS (GebouwBeheerSysteem) voor de provincie het beste werkt in de toekomst (met een tijdspad van 15 jaar), zodat deze toekomstbestendig is.
- In 2025 is een nieuw blindstroomfilter geplaatst. De plaatsing van dit blindstroomfilter draagt bij aan een reductie van het energieverbruik.

In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Aanpassen van installaties ten behoeve van minder energieverbruik;
- Vervangen stuurmodules klimaatinstallaties;
- Verdere oriëntatie nieuw GBS
- Ingebruikname GACS, waarmee gegevens over energieverbruik worden uitgelezen en meterstanden worden gelogd.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen en acties ondernomen:

- Start revitalisering van het gebouw, waarbij ook de luchtbehandeling en verwarming etc. wordt meegenomen, waarmee de klimaatinstallaties verder worden geoptimaliseerd.

Gezien de ENPI, het verbruik in kWh per m2 bruto vloeroppervlak per bedrijfsuur, is gedaald van 0,0319 in 2024 naar 0,0315 in 2025 wordt geconcludeerd dat er aantoonbare voortgang is in het nemen van deze maatregel. In het kader van de PDCA-cyclus, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027 kan dus geconcludeerd worden dat de voortgang voor deze maatregel is gemeten en dat bijsturing op basis van deze voortgang en/of aanpassing van het Plan van Aanpak 2025-2027 voor deze maatregel niet noodzakelijk is.

Maatregel 9: Overstappen op groen gas voor gasverbruik

Nieuw toegevoegd in 2026 aan het Plan van Aanpak 2025-2027 is het overstappen op groen gas voor gasverbruik. Dit leidt tot een CO₂-reductie van -1,5% eind 2027 en geen energiebesparing. In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- In juli 2026 heeft een gesprek plaatsgevonden met Vattenfall. De inkoop van energie wordt gezamenlijk met Drentse gemeenten gedaan, waarbij de gemeente Emmen penvoerder is. De verwachting is dat er vanaf 1 januari 2027 groen gas wordt geleverd.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen en acties ondernomen:

- Start levering groen gas

In het kader van de PDCA-cyclus, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027 kan nog niet kwantitatief de voortgang worden gemeten, maar op basis van bovenstaande acties kan wel worden geconcludeerd dat er voortgang is in deze maatregel en dat bijsturing en/of aanpassing van het Plan van Aanpak 2025-2027 niet noodzakelijk is.

Maatregel 10: Afstoten steunpunt Borger

Nieuw toegevoegd aan het Plan van Aanpak 2025-2027 is het afstoten van Steunpunt Borger. Het steunpunt staat al geruime tijd leeg en wordt daarom verkocht aan de lokale gemeente ter herontwikkeling van het terrein inclusief OV Hub. De verkoop is inmiddels in een vergevorderd stadium en wordt in 2026 afgerond.

3.2 Pijler Wagenpark

In het Plan van Aanpak 2025-2027 is een doel voor wagenpark opgesteld gericht op een CO₂-reductie van -3,1% in 2027 ten opzichte van 2024. Deze reductie wordt voornamelijk gerealiseerd door elektrificatie van het wagenpark en het vergroenen van extern laden.

3.2.1 Voortgang CO₂-reductie en energiebesparing pijler wagenpark

Uit de analyse over 2025 blijkt dat de totale CO₂-uitstoot van het wagenpark is toegenomen van 120.109 kg naar 133.204 kg (+12,6%), terwijl het totale energieverbruik nagenoeg gelijk is gebleven. Deze toename wordt met name veroorzaakt door een stijging in het gebruik van fossiele brandstoffen zoals benzine en diesel.

Tegelijkertijd laat de CO₂-intensiteit per eenheid een verbetering zien van 0,91 naar 0,86 kg CO₂ (-5,5%), wat duidt op een geleidelijke verschuiving naar een schonere energiemix en/of efficiënter gebruik van voertuigen. Daarnaast is in 2025 voor het eerst gebruik van elektrische voertuigen zichtbaar, wat past binnen de voorgenomen elektrificatie van het wagenpark.

De ontwikkeling in 2025 laat daarmee een gemengd beeld zien: hoewel de absolute CO₂-uitstoot toeneemt, wijzen de verbeterde CO₂-intensiteit en de eerste inzet van elektrische voertuigen op een beginnende transitie richting verduurzaming. Wat betreft de ENPI's is het ook lastig om de voortgang momenteel te meten. De kilometerstand die hiervoor nodig is, is eind 2025 voor het eerst

opgenomen, waardoor op basis van kilometerstanden pas eind 2026 hier wat over valt te zeggen. Daarnaast is wel de hoeveelheid kilogram CO₂ per kWh extern laden gedaald in 2025 naar 0,268 vergeleken met 0,328 in 2024, maar dit komt door een gunstigere emissiefactor. Zie ook figuur 6.

Kg CO₂ per KWH extern laden Provincie Drenthe

Figuur 5: ENPI-ontwikkeling wagenpark 2025 t.o.v. basisjaar 2024

Gezien 2025 in het Plan van Aanpak wordt beschouwd als voorbereidingsjaar waarin maatregelen nog niet volledig zijn geïmplementeerd, kan worden geconcludeerd dat het wagenpark nog niet op koers ligt in absolute zin, maar dat er wel eerste signalen zijn dat de ingezette maatregelen vanaf 2026 effect kunnen gaan hebben. Daarbij zijn eind 2025 16 elektrische auto's ingestroomd die fossiele auto's hebben vervangen, de verwachting is dat dit een sterk effect gaat hebben op de CO₂-uitstoot en het energieverbruik in 2026.

3.2.1 Voorbereidingen en acties per maatregel wagenpark

Maatregel 3: vergroenen van extern laden

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 wordt in 2027 het vergroenen van extern laden doorgevoerd, wat leidt tot een CO₂-besparing van -3,1% en een energiebesparing van 0%.

In 2025 waren de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- In 2025 zijn er nog geen voorbereidingen getroffen en/of acties ondernomen.

In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- In samenwerking met laadpasverstrekker MHC is geïnventariseerd wat de mogelijkheden zijn wat betreft het laden middels groene energie.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Vanaf 1 januari 2027 extern laden met laadpassen waarbij groene energie wordt afgenomen.

Zoals aangegeven is de ENPI gedaald van 0,328 in 2024 naar 0,268 in 2025. Dit is echter niet het gevolg van het doorvoeren van deze maatregel. De voorbereidingen voor invoering van deze maatregel in 2027 lopen en dus kan in het kader van de PDCA-cyclus, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027 geconcludeerd worden dat de voortgang voor deze maatregel is gemeten en dat bijsturing op basis van deze voortgang en/of aanpassing van het Plan van Aanpak 2025-2027 voor deze maatregel niet noodzakelijk is.

Maatregel 4: verder verduurzamen wagenpark

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 wordt in 2026 het wagenpark verder verduurzaamd, wat leidt tot een CO₂-besparing van -3,9%. In 2025 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- In de zomer van 2025 is besloten om 15 auto's uit het huidige wagenpark te vervangen voor 15 elektrische auto's (Kia EV3). De voorbereidingen hiervoor zijn in 2025 getroffen, waarbij is bepaald welke auto's uit het wagenpark van thema Interne Dienstverlening worden vervangen. Daarnaast worden 9 auto's uit het Thema Beheer Wegen en vaarwegen. Er dient nog nader bepaald te worden welke auto's worden vervangen door een elektrische auto, dit zullen hoe dan ook fossiel aangedreven auto's zijn. Ter onderbouwing van de instroom van nieuwe elektrische leaseauto's is een leaseovereenkomst beschikbaar;
- In de zomer van 2025 is een auto (Toyota RAV4) uit het wagenpark van Beheer Wegen en Vaarwegen voor een elektrische auto (Ford Explorer DRP);
- Daarnaast is in januari 1 VW Amarok verkocht en heeft op 1 september een Suzuki Grand Vitara het wagenpark verlaten.

In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Per januari zijn er 15 KIA EV3's ingestroomd. Hoewel de verwachting was dat deze ter vervanging kwamen van fossiele auto's, blijkt dat maar deels waar. Er zijn 6 fossiele auto's van thema Interne Dienstverlening vervangen, terwijl 9 auto's voor thema voor BWV vooral ter uitbreiding zijn. Gezien dit leidt tot extra CO₂-uitstoot is in de maatregel verder verduurzamen wagenpark toegevoegd dat er vanaf 2027 voor de auto's die op diesel rijden, maar nog niet op HVO100 er wordt overgestapt op HVO100. Daarmee wordt het effect van uitbreiding van het wagenpark gecompenseerd. Daarbij zal de uitbreiding van dit wagenpark alleen in 2026 leiden tot extra CO₂-uitstoot. Dit omdat het volledig elektrische auto's zijn, die vanaf 2027 met groene energie extern worden geladen, waardoor in 2027 deze extra CO₂-uitstoot weer daalt naar 0.
- Het wagenpark van BWV, de kantonniersauto's, zijn aan het einde van de lease-termijn. In 2026 is geïnventariseerd wat de mogelijkheden zijn. Dit heeft in het kader van CO₂-uitstoot een lastige discussie opgeleverd. De kantonniersauto's moeten 4x4 zijn vanwege het werken op onverhard terrein, maar voor de Nederlandse markt zijn nog geen elektrische auto's beschikbaar met voldoende bereik. Vanwege hele hoge BPM op dieselauto's, was in eerste instantie de bedoeling om de auto's te vervangen door benzine hybride. Hierdoor kan echter geen HVO100 meer worden toegepast, waarmee theoretisch de CO₂-uitstoot van de hele provincie Drenthe stijgt met 20%. Vanuit het projectteam van de CO₂-prestatieladder heeft hier daarom bijsturing op plaatsgevonden: er wordt voor gekozen om de huidige auto's over te kopen óf om hybride dieselauto's te leasen, zodat er blijvend gebruik kan worden gemaakt van HVO100.
- Vanwege toenemende druk op de werkzaamheden van kantonniers worden er twee extra auto's toegevoegd aan het wagenpark van kantonniers in 2027. Dit zullen elektrische en/of waterstofauto's zijn, zodat hier ondanks het zeer beperkte bereik mee kan worden 'geoeft' om uiteindelijk wél de overstap te kunnen maken naar een elektrisch/waterstof wagenpark.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Verdere inventarisatie van mogelijkheden om auto's af te stoten met name bij thema BWV, zie hiervoor per auto ook de overzichtslijst auto's en categorie provincie Drenthe.

Door de provincie Drenthe wordt met de lease van 15 nieuwe elektrische auto's ruimschoots voldaan aan de Regeling Bevordering Schone Wegvoertuigen, welke als verplichting is genoemd in het Plan van Aanpak 2025-2027.

Zoals genoemd in paragraaf 3.2.1 laat de CO₂-uitstoot over 2025 een gemengd beeld zien. Hoewel de CO₂-uitstoot van het wagenpark in 2025 is gestegen t.o.v. 2026, wordt dit effect uiteindelijk in 2027 tenietgedaan door de instroom van elektrische auto's en de overstap op groene energie voor laden. Daarbij hangt het hogere gebruik van het wagenpark ook samen met een vermindering van de CO₂-uitstoot in zakelijke reiskilometers (scope 3). Ondanks bovenstaand kan dus geconcludeerd worden dat de invoering van deze maatregel, zoals oorspronkelijk in het Plan van Aanpak 2025-2027, is gelukt, maar er nog wel bijsturing was op basis van hetgeen voor voorbereidingen en acties voor 2026 hierboven staat beschreven. Op basis van deze bijsturing is de verwachting dat volledige implementatie van de maatregel succesvol zal zijn en er in het kader van de PDCA-cyclus, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027, geconcludeerd kan worden dat de voortgang voor deze maatregel is gemeten en dat bijsturing op basis van deze voortgang en/of verdere aanpassing van het Plan van Aanpak 2025-2027 voor deze maatregel niet noodzakelijk is.

Maatregel 5: naleven Het Nieuwe Rijden

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 wordt in tussen 2025 en 2027 ingezet op het naleven van Het Nieuwe Rijden, zodat er zuiniger wordt gereden met het eigen wagenpark. Hiervoor is geen reductiepercentage vastgesteld.

In 2025 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- In 2025 zijn er nog geen voorbereidingen getroffen en/of acties ondernomen.

In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Via communicatie/voorlichting wordt aan alle medewerkers van de provincie Drenthe toegelicht hoe ze kunnen bijdragen aan Het Nieuwe Rijden. Dit zal geschieden via de interne communicatiekanalen, zoals Huisnet en het koffiemoment met de directie.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Gerichte communicatie/voorlichting zal plaatsvinden voor functiegroepen die voor hun werk veel onderweg zijn. De projectleider CO₂-prestatieladder zal samen met de projectmedewerker CO₂-prestatieladder en beleidsmedewerker interne dienstverlening voorlichting geven aan: kantonniers, brug- en sluisbedienaars, het fixteam, vaste gebruikers van het wagenpark van thema BWV en chauffeurs

Het is nog niet mogelijk om te rapporteren over meetbare resultaten voor deze maatregel, omdat pas sinds eind 2025 de kilometerstand van auto's wordt opgenomen. Gezien er voor deze maatregel geen doelstelling is opgenomen wat betreft CO₂-reductie en energiebesparing, maar er al wel

voortgang is geboekt voor de maatregel door het uitvoeren van acties is in het kader van de PDCA-cyclus geen bijsturing of aanpassing van het Plan van Aanpak noodzakelijk.

3.3 Pijler Infrastructuur

Voor de pijler infrastructuur is in het Plan van Aanpak een CO₂-reductiedoelstelling van -0,9% in 2027 en een energiereductiedoelstelling van -2,7% in 2027 opgenomen ten opzichte van 2024. Deze reductie wordt gerealiseerd door maatregelen zoals het beperken van bedientijden van bruggen en sluizen en de toepassing van PVT-panelen bij sluizen.

3.3.1 Voortgang CO₂-reductie en energiebesparing pijler infrastructuur

Uit de analyse van de energie- en CO₂-gegevens blijkt dat het energieverbruik in 2025 licht is toegenomen van 4,19 miljoen MJ naar 4,23 miljoen MJ (+0,8%). De CO₂-uitstoot neemt eveneens licht toe van 23.894 kg naar 24.541 kg (+2,7%).

De CO₂-uitstoot binnen de pijler infrastructuur is vrijwel volledig toe te rekenen aan het aardgasverbruik bij sluizen. De overige objectcategorieën, zoals bruggen en gemengde installaties, maken gebruik van hernieuwbare elektriciteit en dragen daardoor niet bij aan de CO₂-uitstoot.

De lichte stijging van energiegebruik en CO₂-uitstoot in 2025 past binnen de fasering van het Plan van Aanpak, waarin 2025 als voorbereidingsjaar wordt gezien en de daadwerkelijke effecten van maatregelen pas vanaf 2026 worden verwacht. De energieprestatie en CO₂-intensiteit per eenheid blijven stabiel, wat duidt op een consistent functionerend systeem. Concluderend kan worden gesteld dat de pijler infrastructuur in 2025 nog geen zichtbare reductie laat zien, maar dat dit in lijn is met de geplande uitvoering van maatregelen. De reductieopgave ligt daarbij primair in het verminderen van het aardgasverbruik bij sluizen. Zie voor de prestatie van de ENPI voor infra figuur 7.

Elektraverbruik bruggen en sluizen per bedienuur

228,0926 Kwh

Dat is een verandering van 6,11% ten opzichte van het basisjaar van 214,9514 Kwh

Figuur 7: ENPI-ontwikkeling infrastructuur 2025 t.o.v. basisjaar 2024

3.3.2 Voorbereidingen en acties per maatregel infrastructuur

Maatregel 6: slimme bediening sluizen en bruggen

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 kan in 2026 tot versobering in bedientijden van sluizen en bruggen worden overgegaan, afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek uit 2025. Dit kan leiden tot een energiebesparing van -0,9%. In 2025 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Er heeft in 2025 een gezamenlijk portefeuillehouder overleg plaatsgevonden tussen de verantwoordelijke gedeputeerden over versobering in sluis- en brugbedientijden en om te onderzoeken om de brugbediening verder te centraliseren. Vanuit dit gezamenlijk portefeuillehoudersoverleg is besloten tussen juli en oktober 2025 tellingen van boten te registreren in de Drentse vaarwegen om te bepalen of tot deze versobering over te gaan

Het was de bedoeling dat eind 2025 een besluit werd genomen via Gedeputeerde Staten over het al dan niet versoberen van de bedientijden voor bruggen en sluizen. Ter onderbouwing van de deze genomen actie is een memo beschikbaar die is besproken met de betrokkenen en waarin de voorgestelde versobering wordt toegelicht.

In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Het beperken van de bedientijden van bruggen en sluizen is in 2026 niet doorgevoerd, omdat dit politiek gevoelig ligt en er een tegenstrijdig belang is tussen de factoren Beheer Wegen en Vaarwegen, de CO₂-prestatieladder en recreatie. Daarom is besloten om in 2026 nogmaals de scheepvaart te tellen, om zo tot een afgewogen besluit te komen. Helaas zal deze telling wél vertekend zijn, omdat de Drentse Hoofdvaart vanwege werkzaamheden van de Norgerbrug het gehele vaarseizoen van 2026 gestremd is. Dit zal in de CO₂-footprint over 2026 leiden tot een al dan niet tijdelijke daling van het energiegebruik. De verwachting is dat er in het najaar van 2026 een definitief besluit wordt genomen over het beperken van de bedientijden, ter onderbouwing is hiervoor een memo voor beschikbaar.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Al dan niet doorvoeren van het beperken van de bedientijden van bruggen en sluizen.

Maatregel 6 wordt gemeten aan de hand van de ENPI kWh per bedienuur. Deze bedroeg in 2024 214 kWh per bedienuur, in 2025 228 kWh per bedienuur. Oftewel een stijging. Deze stijging kan veroorzaakt worden doordat de bruggen/sluizen vaker bediend zijn, ook al waren de bedienuren nagenoeg gelijk. De ENPI impliceert dat bijsturing in het kader van de PDCA-cyclus noodzakelijk is, echter, zoals hierboven benoemd worden er momenteel acties ondernomen om te komen tot een definitief besluit. Verdere bijsturing is dan ook niet noodzakelijk.

Maatregel 7: PVT panelen sluis

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 worden in 2027 waar mogelijk PVT-panelen bij sluizen geplaatst. Dit leidt tot een CO₂-besparing van -2% en een energiebesparing van -2,3%. In 2025 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- In 2025 hebben er nog geen voorbereidende acties plaatsgevonden.

In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Per object (asset) wordt geïnventariseerd wordt de mogelijkheden zijn voor PVT panelen.

In 2027 worden de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Installatie PVT-panelen

Het is nog niet mogelijk om te rapporteren over meetbare resultaten voor deze maatregel, omdat er nog geen PVT panelen zijn geplaatst en er dus nog geen reductie van CO₂- en energieverbruik heeft plaatsgevonden in 2025 die te herleiden is naar deze maatregel. Een vergelijking tussen 2025 en basisjaar 2024 is daarmee nietszeggend. Gezien de voorbereidende acties die zijn genomen en de onderzoeken die lopen, kan wel geconcludeerd worden dat de maatregel op schema ligt voor invoering.

3.4 Pijler Mobiliteit

Voor Mobiliteit is in het Plan van Aanpak 2025-2027 zoals vastgesteld in 2025 geen expliciete CO₂-reductiedoelstelling opgenomen. Dit heeft als oorzaak dat er weinig mogelijkheden zijn voor maatregelen t.a.v. Mobiliteit die nog doorgevoerd kunnen worden, zie ook de maatregelenlijst zoals bijgevoegd bij het Plan van Aanpak 2025-2027.

Wel is de maatregel 'naleving beleid zakelijk reizen' geformuleerd, gericht op het beperken van reisbewegingen en het stimuleren van duurzamere vervoersvormen zoals openbaar vervoer en digitale alternatieven.

3.4.1 Voortgang CO₂-reductie en energiebesparing pijler mobiliteit

Voor de analyse op voortgang voor mobiliteit wordt gebruik gemaakt van twee ENPI's, namelijk aandeel duurzame reisvormen en CO₂-uitstoot per kilometer zakelijk reizen. Zie voor de resultaten in 2025 t.o.v. 2024 figuur 8. Uit deze gegevens blijkt een verbetering, welke plaatsvindt ondanks een toename van het totaal aantal afgelegde kilometers.

Aandeel duurzame reisvormen (OV, Fiets)**74%**

Dat is een verandering van 7,72% ten opzichte van het basisjaar van 68%

CO₂ uitstoot per kilometer zakelijk reizen**0,1825 Kg**

Dat is een verandering van 1,52% ten opzichte van het basisjaar van 0,1798 Kg

Figuur 8: ENPI-ontwikkeling mobiliteit 2025 t.o.v. basisjaar 2024

De CO₂-uitstoot per kilometer van personenauto's relatief hoog en laat deze dus geen duidelijke verbetering zien. Met name plug-in hybride voertuigen vertonen een verslechtering in CO₂-intensiteit. Daarnaast neemt het aantal vliegekilometers toe, wat leidt tot een hogere absolute uitstoot, ondanks een stabiele uitstoot per kilometer.

Concluderend kan worden gesteld dat mobiliteit zich in 2025 ontwikkelt in lijn met de beoogde richting van het Plan van Aanpak én het geldende beleid van de Provincie Drenthe, waarbij een modal shift naar duurzamere vervoersvormen zichtbaar is. Tegelijkertijd is de verduurzaming van het autogebruik zelf en de omvang van de mobiliteit nog onvoldoende om structureel bij te dragen aan CO₂-reductie. Wél vormt de toename in aantal gereisde kilometers een bedreiging voor het reduceren van de CO₂-uitstoot. Na de coronajaren vindt er steeds vaker en meer overleg fysiek en extern plaats, waardoor de verwachting is dat de gereisde kilometers in 2026 en 2027 alleen maar verder toenemen.

3.4.2 Voorbereidingen en acties per maatregel infrastructuur

Maatregel 8: naleving beleid t.a.v. zakelijk reizen

Conform het Plan van Aanpak 2025-2027 wordt tussen 2025 en 2027 ingezet op betere naleving voor beleid t.a.v. zakelijk reizen. Voor deze maatregel is geen verwachting voor CO₂-reductie en energiebesparing beschreven. In 2026 zijn de volgende voorbereidingen getroffen en acties ondernomen:

- Begin 2026 is met de Directie gedeeld dat het beleid t.a.v. vlieg-reizen niet wordt nageleefd. Ter onderbouwing van deze actie is een memo beschikbaar waarin staat wat er met de Directie is besproken.
- Er heeft communicatie plaatsgevonden t.a.v. beleid zakelijk reizen
- Er is een overleg opgezet tussen Thema POV (verantwoordelijk voor beleid zakelijk reizen), de projectleider van de CO₂-prestatieladder en de sleutelpersoon voor duurzame mobiliteit vanuit thema Verkeer en Vervoer om samen te verkennen hoe het beleid van de provincie Drenthe t.a.v. duurzame mobiliteit tóch nog duurzamer kan.

In 2027 worden de volgende acties ondernomen

- Vervolgacties worden bepaald via het overleg zoals genoemd hierboven.

Maatregel 8 wordt gemeten aan de hand van de ENPI duurzame reisvormen, berekend door het aantal reiskilometers met OV of fiets te delen door het aantal zakelijke kilometers. Deze is gestegen van 68% in 2024 naar 74% in 2025. Daarentegen is de CO₂-uitstoot per afgelegde kilometer ook licht

gestegen van 0,18 naar 0,183. In het kader van de PDCA-cyclus, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak 2025-2027 kan dus geconcludeerd worden dat de voortgang voor deze maatregel is gemeten en dat bijsturing op basis van deze voortgang en/of aanpassing van het Plan van Aanpak 2025-2027 voor deze maatregel niet noodzakelijk is.

3.5 Maatregelen flexibiliteit in het energiesysteem

In het Plan van Aanpak 2025-2027 is één maatregel opgenomen die bijdraagt aan flexibiliteit in het energiesysteem.

Maatregel 1: installatie slimme laadpalen

In 2025 in het kader van flexibiliteit in het energiesysteem een aantal oude laadpalen bij het Provinciehuis vervangen door slimme laadpalen. Deze laadpalen balanceren de beschikbare netcapaciteit beter en zorgen er bijvoorbeeld voor dat bij pieken in de elektriciteitsvraag, het vermogen van de laadpaal naar beneden wordt bijgesteld. De slimme laadpalen zijn geplaatst bij de ingang waar het wagenpark van thema BWV en de chauffeurs voor gedeputeerden de auto opladen.

Conform de wettelijke verplichting EPBD IV (zie Plan van Aanpak 2025-2025) dienen er laadpalen te worden gerealiseerd op de parkeerplaats van het provinciehuis (kantoor) in Assen. In 2026 is geïnteriseerd wat hiervoor nodig is. De capaciteit op het energienet is geborgd. Er komen 47 laadpalen in totaal, daar is capaciteit voor. Deze laadpalen worden ergens in 2027 geplaatst, waarmee uiteindelijk wordt voldaan aan deze wettelijke verplichting. Daarnaast zijn er vier extra laadpalen geplaatst bij de goedereningang en zijn de huidige laadpalen vervangen in 2026 door dynamische laadpalen.

4 Samenvatting en conclusie

In 2025 heeft de provincie Drenthe voor het eerst de voortgang ten opzichte van het referentiejaar 2024 kunnen beoordelen. Daarmee verschuift het voortgangsverslag van een verslag over vooral voorbereiding naar een verslag waarin ook daadwerkelijk wordt gekeken naar de ontwikkeling van CO₂-uitstoot, energieverbruik, ENPI's en de voortgang per maatregel. Het verslag laat zien dat de provincie Drenthe in 2025 inhoudelijk stappen heeft gezet in het verder borgen van het CO₂- en energiemanagementsysteem, maar dat nog niet alle maatregelen uit het Plan van Aanpak 2025-2027 volledig zijn uitgevoerd.

Voor een visuele samenvatting van de ontwikkeling in 2025 t.o.v. het basisjaar 2024 en de voortgang op de doelstelling zie figuur 9. De totale CO₂-uitstoot is in 2025 licht gedaald ten opzichte van het referentiejaar 2024. In absolute zin gaat het om een daling van 0,3%. Gerelateerd aan het aantal FTE is de daling aanzienlijk groter: de CO₂-uitstoot per FTE daalt van 0,515 ton CO₂ per FTE in 2024 naar 0,46 ton CO₂ per FTE in 2025, oftewel -10,65%. Daarmee is de relatieve CO₂-reductie per FTE in 2025 al ongeveer gelijk aan de doelstelling voor 2027. Dit is positief, zeker omdat 2025 nog grotendeels een voorbereidingsjaar was en het effect van meerdere maatregelen pas vanaf 2026 en 2027 zichtbaar wordt.

Ook het energieverbruik ontwikkelt zich positief. Het totale energieverbruik is in 2025 met 0,5% gedaald ten opzichte van het referentiejaar, terwijl het aantal FTE binnen de organisatorische grenzen is toegenomen. Gerelateerd aan het aantal FTE daalt het energieverbruik van 19.998 MJ per FTE in 2024 naar 17.841 MJ per FTE in 2025, oftewel 6,4%. Daarmee ligt de relatieve energiereductie per FTE in 2025 al gunstiger dan de doelstelling voor 2027. Tegelijkertijd blijft het belangrijk om de absolute ontwikkeling te blijven volgen, omdat de CO₂-Prestatieladder niet alleen vraagt om relatieve voortgang, maar ook om aantoonbare realisatie van maatregelen en structurele verbetering van energie- en CO₂-prestaties.

Figuur 9: ontwikkeling CO₂-uitstoot en energieverbruik samengevat

Binnen de pijler vastgoed is een positieve ontwikkeling zichtbaar. Zowel het energieverbruik als de bijbehorende ENPI laten een verbetering zien. De vervanging van de huidige verlichting door LED-verlichting is echter vertraagd door een mislukte aanbesteding en is gekoppeld aan de revitalisatie van het provinciehuis. Hierdoor is deze maatregel doorgeschoven naar 2027. Om het effect hiervan te compenseren zijn aanvullende maatregelen toegevoegd aan het Plan van Aanpak, waaronder het overstappen op groen gas en het afstoten van steunpunt Borger. De optimalisatie van klimaatsystemen verloopt conform planning.

Voor het wagenpark is sprake van een gemengd beeld. De absolute CO₂-uitstoot van het wagenpark is gestegen, voornamelijk als gevolg van uitbreiding van het wagenpark en het gebruik van fossiele brandstoffen. Tegelijkertijd zijn belangrijke stappen gezet in de elektrificatie van het wagenpark, waaronder de instroom van elektrische voertuigen en de voorbereiding van verdere verduurzaming. De verwachting is dat deze maatregelen vanaf 2026 en 2027 zichtbaar bijdragen aan de reductiedoelstelling.

Binnen de pijlers infrastructuur en mobiliteit zijn de effecten van maatregelen nog beperkt zichtbaar. Voor infrastructuur zijn onderzoeken uitgevoerd naar versobering van bedientijden van bruggen en sluizen, maar is nog geen definitief besluit genomen. Voor mobiliteit laat de ENPI voor duurzame reismodalen een positieve ontwikkeling zien, terwijl tegelijkertijd het aantal reisdalingen blijft toenemen. Dit vraagt de komende jaren blijvende aandacht.

Op basis van de uitgevoerde analyses, de voortgang van de maatregelen en de ontwikkeling van de ENPI's kan worden geconcludeerd dat de provincie Drenthe de PDCA-cyclus aantoonbaar doorloopt. Voortgang wordt gemonitord, afwijkingen worden gesignaleerd en waar nodig worden maatregelen aangepast. De belangrijkste aandachtspunten voor de komende periode zijn de uitvoering van de LED-maatregel, de verdere verduurzaming van het wagenpark, besluitvorming over brug- en sluisbedientijden en de implementatie van aanvullende maatregelen zoals groen gas. Met deze aandachtspunten lijkt de provincie Drenthe op dit moment op koers te liggen om de doelstellingen uit het Plan van Aanpak 2025-2027 te realiseren.